

534
K A Z Á N I E

Albo

I T I N E R A R Z

Do Domu Wieczności/

Przy Pogrzebie Ciała Jego Mości Pana

STANISŁAWA IANA

I Z D E B S K I E G O,

Kewizora y flugi

Jasnie Świecone^o Łigzećia Je^o Mości

P. IANA WŁADYSŁAWA

R A D Z I W I Ł A.

Wisłtynieckiego/ zc. Starosty.

P R Z E Z

W. X. REGINALDA KAZIMIERZA TYSZKIEWICZĄ,
Pismá s. Lektorá Káznodzieie Zakonu Dominiká s. w Kościele
S Duchá w Wilnie Roku 1643. dnia 24. Listopáda
odprawowány.

Printym w Drukárni W. O. Bázyljanow Monášt. S. Troycy wydrukowány.

Ná Stáročytny Herb Domu Ich Mošćiow PP. JZDEBSKICH

Keďá zbrovna z Mieczem : to ná nieprzyaciela ?
Z Zubr z gołom mieczem / znác nie ma przyaciela.
Mieczem siecz Jzdebski / á gdyć ci sie miecz strusy ?
Ná nieprzyaciela y tway Zubr / swoy miecz ruszy.

Ibit homo in domum æternitatis lux, & circum-
ibunt plangentes. Eccles: 12.

*Poydzie czlowiek do domu wieczności swoiey, á wkolo
poyda płaczacy. Eccles: 12.*

NJedawno / bo ledwo Miesiacey kilkã przešlo /
kiedy Trzeciã Bostwã Osobã Duch S. z nie-
skonczonemi łask y dãrow fontanãmi / ogni-
sto ná Apostolskie głowy spusciwõs sie z Niebã ná zie-
mie / z wysokošci oczu nášych wzroł przechodzacych /
bo nigdy nie widzianych / ná padoty y niskošci ziemskie
peregrynãcyeczynil y Itinerarz odprãwił. A teraz
znowu przez Ekklesiãstã iãk przez iãkiego Doktorã y
Mistrzã / lekcy nam o peregrynãciey czyta / y itinerarz
ná pãmišc nam przywodzi. Sluchaycie łãski wãŝe /
ibit homo in domum æternitatis lux, & circumibunt plã-
gentes: poydzie czlowiek do domu wieczności swoiey /
á poyda płaczacy. Czyli to Bože Narodzenie nie miã-
neto? iefczce wtora Bostwã Osobã nie wcielilã sie /
Słowo Ciãłem nie stãlo sie? Nie. Czyli Chory Archã-
yelskie y Anyelkie po wysokim niebie / Gerokim powie-
trzu Pãńskie Narodzenie nie oglosily / y nie spiewãly
gloria in excelsis Deo, & in terrã pax hominibus z Nãro-
dzemia Božego? Chwãlã ná wysokošci Bogu / á ná zies-

ciã.
y.

330 mi pokoy ludziom/ że sie Narodził Jezus. czyli ieżeże gwiazda nowa Pánstie Narodzenie oglašáiaca nie pokazála sie? Trzey Krolowie Krolá krolow nie witáli? zloro/ mirha/ kádźidko/ w podárách nie offiarowali? Herod nie kazał w ziemi swey zabiác niemowlátká? Anyot S. Jozephá nie przestrzegł / áby z Pánna czysta Mátka Boża/ y z Synaczkciem iey z Betlehem peregrynácie czynił? Nie. Wšytko to przestlo y minelo/ á Ekklesiastes lekcye czyta/ ibit homo in domum, æternitatis suæ, & circumibunt plangentes, poydźie człowiek do domu wieczności swey / y chodźie beda płáczacy. Ale narodziłwšy sie Pan Jezus/ podobno ná ziemi peregrynáciey nie czynił? ieżeże ná Oslicy do Jeruzalem nie wiáchal? kiedy go Judaś Żydom przedał/ y w Ogroycu badacego wydał/ z Ogroycá go nieprowadzono? do Annaśá / Káiphaśá / Pilatá y Herodá z nim nie chodzono? ná srogie małi niewinnego Baránká nie prowadzono? ná Kálwárya potym? á ná koniec ná krzyżu przybiwšy wzgora nie postáwiono y wlocznis ostre bołiego swiety nie otworzono? Nie. Wšytko to minelo; przecis Ekklesiastes nie przestáie Lekcyey swey: ibit homo in domum æternitatis suæ, & circumibunt plangentes, poydźie człowiek do domu wieczności swoiey/ á beda chodźie płáczacy. A Naswietśa Pánna Mária Syná swego od Żydom wkrzyżowaného plákała/ y Jan S. Kochánek Chrystusá rzewliwie oplákiwał / y Nikodem z Jozephem kźami gorzkiemi gorzka smierć zbáwisćielá swego z innemi swigtemi Matronámi oplákáli;
z nápryzo

537
z naprzykrzeniem iedną? Eklesiastes toż samo wspomina. Dla tego to podobno / że Zbawiciel nasz / na krzyżu Bogu Oycu Duch i polecimy / mocą swego Bostwa do piekła nie wstąpił? w piekle śmierć nie zwoiował! piekło zburzyły Proroki nie pobrat? śmierć zwoiował? sam trzeciego dnia nie smartwychwstał: ábo dla tego / iż Smartwychwstał? z Jeruzalem do Emaus z Apostołami swistymi nie peregrynował / z Olivney gory w Niebo nie wstąpił? y tak itinerując itinerarząc swego y peregrináciey nie skończył? áni Duchá swiatego z niebá nie zesłał? Nie. Wsztko to było / Narodzenie Boże dawno minelo / po Posćie wielkim nastąpił Wielkanoc ábo Smartwychwstanie / po Smartwychwstaniu w Niebowstąpienie / potym Swiatki ábo Duchá S. przysćie / á Eklesiastes przy słowách swych stoi / y threnow swych nie mutuje. Ibit homo in domum æternitatis suæ, & circumibunt plangentes; poydzie czlowiek do domu wieczności swey / á poyde płaczący. Wielki w tym Sekret. X dnia dzisieyşego weyrzawşy ná funeralsny Akt / ktory teraz w Domie tym S. Duchá / Jego Mość Xiadz Woyćiech y Mikolay Izdebşcy / Rodzeni Bráćia Rodzonemu Brátu swemu / Jego Mości Pánu Stánistáwowi Janowi Izdebşkiemu vmárlemu / Rewizorowi Jáśnie Oşwieconego Jego Xiáżecey Mości Pána Jána Władystawá Xiádzwiła Starosty Wistynieckiego przystojnie oddáia / y ostatnia postuga iáko sia g. dżito dostojnie czynia / nic inşego nie obaczmy / iedno ibit homo in domum æternitatis suæ, &

circumibunt plangētes, poydźcie człowiek do domu wie-
czności swoiey / y poyda płaczący? Coby to za Sekret
był słow Kłklesiasta / troćciuchno pokazuje za łaska Duchá
świętego / ná czesć y ná chwale Trojcy swiętey / Zas-
łobnym ná poćiechu / wšytkim ná nauka y zbáwienie /
co day Boże.

Cztery rzeczy osobliwie w słowách swych pomienio-
nych Kłklesiastes wspomina naprzod peregrynácie / po-
tym człowiek / Dom potym / ná koniec płacz. Poczys-
nam ia kazanie od drugiego punktu / ábo słowá Homo.
ponieważ sam Bog iáko w Pismie S. mamy człowieká
Pánem Jenerálnym y pierwszym Książciem stworzys-
wšy go / nád Ziemiá Morzem postanowit / y dał mu
zwierzchnosć nád infemi stworzonemi rzeczami / iáko
naprzedniejšemu rás swych wšechmocnych dziełu ná
ziemi. Poczys tedy człowieká pierwszym mieyscem.
Homo, człowiek nie wielkie to nomen, bo ze dwu syllab
á czterech liter złożone / ále wielkie z rzeczy samey : bo
wielkie rzeczy y wiele w sobie zawiera. Mowi Bog
ná iednym mieyscu o człowieku / homo sine te creavi
te, sine te non possum saluare te. Sluchayćcie co mi
Bog przyznawa / człowiecze / bez ciebie stworzyłem cie /
á zbáwić cie nie moge bez ciebie. Moc iákas wšech-
mocnosć Boża człowiekowi grzesznemu / Kreaturze
swoiey przyznawa / ktorey do siebie nie zna. nie moge
cie zbáwić bez ciebie ; iákoby w raku grzeszniká / zbá-
wić siebie ! trásić do niebá ! á nie w Bożych ! wielka to :
ále przecis ze dwuch syllab złożony człowiek Homo ?
rák jest ?

539

tak iest; bo ze dwuch czesci zlozony / z Dusze y Ciata /
co dwiema syllabami wyrazaj sie iako species czlowieka
w zwiercedlie. Sprawa to samego Boga / ktory stworz
czywszy go / tak przytulowal / czytay sobie o tym Biblia.
Homo zlozony iest ze czterech liter. dla tego to podobno
w tych dwuch syllabach wiecey liter nie masz / iz iest
zlozony z trzech Elementow abo zywiol / Ziemi / Wody /
Powietrza / Ognia / y w jedno komponowany? byy tak
bylo / lepiej byc niemogloby. Aeterna Sapientia Dei;
Wieczna mardrosć Boska / ordynatę porzadnie wyszlo
to obmyslita. y tak Mathematicę iako syllaby dwie /
dwie czesci czlowieka : tak litery cztery / Elementa z
ktorych czlowiek zlozony (czyli Formaliter abo Virtua
liter Philosophom o tym disputowac nalezy) znacza y
wyrazajia w czlowieku. Homo, to definitum w Akas
demiach na anatomie biora / y wedlug syllab dwuch na
dwie czesci czlowieka dzieku / zowia go Logicy / Genus
& differentiam habens, Physicy, constas Materiã & For
mã, abo potentia & actu constans, Metaphysicy homo
est animal rationale. Czlowiek iest zwierze rozumne / y
tak co glowa to rozum / co insha skola / to definitia insha /
rozni roznie chrzycza to definitum Homo. Naydziez w
nich inshych wiele definitij. A wszyscy dwie czesci bierze
muis : Ciało materya abo potetia in suo Genere. Dusze
forma y actem in suo Ordine. Ale tego kto nierozumie /
do Akademicy do skoly niech sie vda / vstyszy o tym od
Professorow z Kathedry y od Magistrów tam gdzie
wczyc sie badzie / zachceli. Finalis definitia o czlowieku iest
A 3
nalepsza /

najlepsza / homo conditus est ad gloriam æternam, czło-
 wiek stworzony jest do chwały wieczney / ten człowiek
 toniec / dla tego stworzony / aby był w chwale wie-
 czney. Politycy z Grecká człowieka chrzescza Microco-
 smos, wyklad łacinski tego / Mundus parvus, po Polsku
 świat mały. Dla tego to podobno / że iako świat ten
 ze Czterech wyżej mianowanych Elementow jest zło-
 żony tak y człowiek: á iż człowiek jest mały á świat
 wielki / Epitheton mu przydali parvus, mały. ieżeli tak
 ábo nie / niepytam sie. Etymologia człowieka tá jest/
 homo est ab humo, człowiek Genealogia ma z Ziemi.
 bo mowiąc Grammaticè, humo thema, humus, co po
 Popolsku ziemiá. Od ziemi tedy deductiue idzie czło-
 wiek. Smieia sie z tákiey náuki / że jest prosta / ále pra-
 u dzia á jest y barzo dobra. bo co Philozofowie wy-
 soka mądrością rodzieliwby człowieka ná dwie czási/
 iedna czási pobleyša bierzmuia. Potentia / Materia /
 ábo ináczey do wyrozumienia trudniey; Grammatycy
 náprosihemu do zrozumienia łatwie chrzescza ziemia.
 ponieważ homo deriuatur ex humo & nascitur, człowiek
 rodzi sie y występuje z ziemi. A to nie omylnie tak á nie
 ináczey. Fundamēt tego Pismo s. *Genes. Cap. 2. Emissus est*
Adam de paradiso voluptatis, vt operaretur terram, de
quá assumptus est. Wypędzono z raju Adama ná ziemię /
z ktorey był wziaty. tamże. Genes. 2. Formauit Deus homi-
nem de limo terræ. Dformował / v Kształtował Bog
 człowieka z glieis ziemi / iakoby z błota y z gliny wlepił
 iak gárnec gárncaz. Co sámo brzmi Adam z ięzyká ży-
 dowskiego

Dowstiego; y opinia pospolita iako Iosephus Lib: 1. antiquit:
 Cap: 1. Piſze / iż w Damáſku ziemia czerwoná / z ktorey
 Adam utworzony. Ze przećie piſmo s. miánuie nietylko
 ziemie z ktorey człowiek / ále y błoto limus, z ktorego ten
 że człowiek; w tym niemaſz w ſámey rzeczy żadney roz
 żnicy y differentiy quoad ſignificatum, Formaliter, o
 procz w ſłowach quoad literas, wezym Materialis diffe
 rentia moſe bydz; ále v mnie ſa to Synonima, terra à limus
 iednoſ to / homo & humus y to iednoſ: człowiek / ziemiá /
 gley / błoto / iedná rzecz. Z kąd wiedzac to każdy do
 siebie by do robáká. że z ziemi człowiek / iak robák / moglby
 przypomniałby takie ſwoie principiū, y takie nogi ná
 ktorych ſtoi / tak iako paw ſpoyrzawſzy ná brzydkie nogi
 ſwe / oziemie wſzytkie ſwe próſne vmyſly vderzyć / y wyſo
 kie ſwoie iako tenże pták ſkrzydłá / opuſćić. Nabuchodo
 nozor Krol widział bálwan ſigury człowieczey / gło
 wá byłá v hawalná tego od zlotá / ramioná ſrebrne y
 pierſi / biodrá ſtaliste / żelázne Koláná / nogi ná koniec
 álbo v nog ſtopy gliniane. Práwdziwy Konterſet y
 wizerunek człowieka; widział tenże ſám Krol / że spada
 by Kámył mały / vderzył bálwana one^o wſtopy ábo glin
 iane nogi / á bálwá vpadłby wſzytek ſiá ſkruszył. Tak ſiá
 známi dzieie / vderzy ſmierć o glinę náſá / y garnec ten /
 to čiáło ſkruszy ná ſkorupy / y w błoto obroći. Zaczyn
 z ſobá każdy / y ia y ty / y wſzyſcy tak argumentowác
 moſecie. Každý człowiek ieſt ziemia / proch / błoto.
 Wiſc y ia / y ty. Genef: 3. Pulvis es, & in puluerem reuertes
 ris, qui aqua permixtus, factus es limus & lutum. Czł
 wiecze

wieźe proch iestę y wproch obrociſz ſia / ktory z woda
 pomieſzany / ſtates ſia blockiem y gleiem. Druga część
 człowiekã / iest Duſã: Gen: 2. & inspirauit in faciem e-
 ius ſpiraculum uitæ, mowi Bog; człowiekowi / ktorego z
 ziemie tworząc / wlat weń ducha / dał mu duſę. Przez
 dniewſã to iest część człowiekã / Duſã. bo nie iest mã-
 teryãlna iãko pierwſza / ãle iest Spiritualis, Duchem / nie
 iest ſkãzitelna / ſmiertelna / ãle nieſmiertelna / nieſkãzitel-
 na / y wieczna. czym człowiek od inſzych mãteryãlnych /
 ſkãzitelnych Creatur roźni ſia / y ſam od ſiebie / in quan-
 tum iest ziemia / oczym było / wyźey trochã teraz / ã przy-
 ſtepuie do kreatur rozumnych Anyolow Boźyich / Du-
 chow ſãmych / y owſem ma z ſãmym Bogiem podobieñ-
 ſtwo. A dla tego / iź ſamże Bog rzekł. Faciamus hominem
 ad ſimilitudinem ſui, ſtworzmã człowiekã na wyobra-
 ſzenie / na podobieñſtwo ſwoie: y dla tego / że mu dał
 trzy rzeczy / Rozum / Wola / Pãmieć: Czym y Trojca
 S. nie iãko konterſetnie; częśćia teź y dla tego / że ſam
 Bog wſyſtkiego Pãnem bedac / człowiekã nad ziemia /
 y morzem / y co na nich / w nich iest / Pãnem przelożył / dał
 wſy mu wolne ſãfowanie wſytkich ſtworzonych na
 ziemi rzeczy. Może ſia Duſã ludzka nãzwãć obrazem
 Boſkim y dla tego / iź tak iest onã po wſytkim ãiele y
 w kãzdey częſcie ãiãłã / ã nie po ſmãtku / iãko BOG
 po wſytkim cãłym ſwiećie / y w kãzdey częſcie ſwiãtã
 cãły y zupełny wſyſtek ã nie po częſci y ſmãtku iest. A
 iãko ſkoro duſã z ãiãłã / człowiek ſtãie ſia trupẽ / y nie ży-
 ie; tak per impoſſibile, by Bog nie byl / wſytko by zãgi-
 nãło / y

543
nało / y nie na świecie / y światá niebyłoby. bo wſytko
in Fieri & cōſeruari pendet à Deo, tanquam à primo
Ente według Philozophow; iáko teſz in Fieri & conſeruari
ſaluo modo od Duſze ſwey pendet homo. z tąd axiomata
Philozophſkie / Forma dat eſſe rei, á ia przyda e z dru-
giemi / & denominari. bo człowiek by w nim nie duſzá / nie-
byłby człowiekiem / niebyłby animatus, rationalis: y
wiſcey: à potiori fit de nominatio, od części przednieyſzey
bierze człowiek tytuły; á iáko prawkó po duſzy / tak prawkó
po honorach tytułach / godnoſciach / wſytko ſkoro czło-
wiek umrze z nim umiera / y iuſz o tym że ſámym czło-
wieku niemowis ludzie że ieſt człowiek / ále był czło-
wiekiem / miał honory / urzedy / tytuły / taki ábo owaki /
á teraz trup iáko y każdy kt. zy umrze znas będzie iednáki /
y kmiotek y Pán / y táleka y bogaty / y Wielmoſzny y O-
ſwiecony / y náiaſnieyſzy y nawielebnieyſzy / y wczony
y nieuk w koſnicy ſie porówná. Samá Duſzá nieumiesz-
ra / y czym bogatſza w cnoty Logu ſie będzie prze-
ſentowála / tym ná taſke wietſza y ſwiátłość ſobie v
Bogá zaſłuży / á ieżeli teſz bez cnot będzie / á czego wa-
ruy Boże káżdego / w grzechu będzie / umrzeć muſi / y
ktorey Bog śmierci nie dał / ſobie śmierć vrobi: bo nie
zabić Duſze tylko grzech moſze. Peregrynacyá ieſt część
pierwſzá Kázania. ibit poydźcie; Kſiegi trzebaby o tym
punkcie piſać; bo ieſt wielki / ábo trzebaby cały dzień mo-
wić krotko mowiac; iáko iednák ná krotſzey być moſze /
powiem / niezabawie. Energia ſłowa ibit, poyde glos
boſka / znaczy viam drogę / droga motū, motus terminū

a quo ad quem, rozumieia to uczeni; Terminami temi
 iako granicami abo walami/ osypani y murami otoczeni
 iaktiemi/ popielgrzysku tluczemisia a termino a quo ad que,
 y znouu bywa to/ iz opak wracaiac sie/ iako raczeta w
 wodzie abo wbtocie/ tak my na ty swiecie turbuiemy sie/
 miešamy sie/ chaos, y confulsionem z siebie co raz czy-
 niac/ abo znas kto inſy sprawuiac/ v tego to w roku.
 Na wyrozumienie tego/ te daie dokumenta. Pan Bog
 Adama zniczego stwarzá/ Ewe z koscí Adamowey /
 potym Anyoł wypedza ich z ráiu / skoro przestapili.
 Pańskie przykazanie; rodzi sie na wygnaniu z Adama.
 y Ewy Kaim y Abel / tego zabit Kaim: trzeci potym
 syn rodzi sie Seth/ z ktorego vrodzil sie Enoch / y dru-
 dzy aż do Noego / Ktory zrodzil Chama / Semá Ja-
 pheta / od ktorych Afrika / Amerika / Azya / y Europa
 rozplodzilá sie / aż do nas samych; a iako my vmrzeć
 musimy: tak y oni wſyscy poumierali/ y żadnego nie-
 widzimy ktorego by dekrét nieodmienny w Consistorze
 Bozym ferowany na czlowieká morte moriemini nie-
 okryl/ wſyicy smierć perēptorie in termino exequowac
 muſa/ a nikomu by byl yz Doktorow Iuris vtriusq̄ appel-
 latia, dilatia, prolongatia, niepoydzie / niezbić pozwu-
 ani mandatu ktory každe° smierci/ zaydzie reprotestacie
 y inne obrony żadne/ ani bogactwa / srebro / zloto / po-
 tega niepomozę / mieysca v smierci korruptie niemais;
 chyba że samego czlowieká w korruptiy na korruptie
 iako na ſkarb iakti/ do swego ſkarbu/ y ſkarbnice koſnice
 zabiera: z kad teſz koſciſta maluis smierć malarze; bo
 wobia

545
woblatwieniu Jan s. tak ja widziat / a ona na koniu takze
koscisci ludzie kosu iako rybacy siatka ryby zagarniat /
y co sie iey nawinelo / oko wielkie abo male / mlody a
bo stary / karp abo plotka / vbogi abo bogaty w szyto
niebrakuiac lowila. wspomnicie sobie na potopy / po
wietrza morowe / Choroby rozne / one wezena Pustya
ni / ktore zabiiaty lud Izraelski / wspomnicie na waza
ktory w Raiu pierwszy pierwsza ludzi para smiercia
zranil. Eritis tanquam Dii, scientes bonum & malum, y
daley Adam quasi vnus ex nobis factus est, sciens bonum
& malum, nasmiemal sie dyabol Rodzic smierci Ociec
grzechu / z wiadomy. Nadoznie s. Job *lectione 14.* o terminie
ludzim genealogia ich iakoby opisuiac mowi. homo
natus de muliere, breui viuens tempore, repletur multis
miserijs. qui quasi flos egreditur, & conteritur, & fugit ve-
lut umbra, & nunquam in eodem statu permanet. Daley
potym ku koncowi tamze. Non ne, qui solus es? breues
dies hominis sunt, numerus mensium eius apud te est. Con-
stituisti terminos eius, qui praeteriri non possunt. tlna
macze dla tych ktorzy nierozumieia lacinskiego izyka
czlowiek narodziomy z niewiasty / to pierwszy punkt /
wiecey sluchaycie a notuycie / ktory iako kwiat wyszes
puie / & conteritur y truchleie / z wiadnieie / y zniknie
na kstatk cnia abo iako cien zeydzie / nigdy wiednym
mieycu nietrwa; krotkie dni czlowieka sa / liczba mies
sicy iego v ciebie iest. Postanowiles granice iego /
ktorych przestapic niemoze / y tak zywy / w szyscy kiedy sz
tedy vstapic z swiata musz; nusz potym w szrzesi troz

ba Archanielska wŝyŝkich zgrobowná ŝod oŝtateczny
 Boży / y ŝli zciátami poyda do piekła; á dobrzy do
 nieba. Terminus à quo ad quem: Peregrynacya y vŝtao
 wiczna via. Drugi dokument klade; Tytuły waŝe / Ho
 nory / Prærogatywy / Wrzedy / Pralatury / Inŝuly /
 Bulawy Hetmańŝkie / Stolki rozne Senatorŝkie / Mi
 try Kiaŝce / Krolewŝkie Korony. Wŝytkie te Do
 ŝtoienŝtwa / Kro po nich iák po graduŝach poŝtepuie / nie
 inŝego tylko ma terminum à quo ad quem. Krolem nie
 zoŝtanieŝ / ieŝeli cie Bog nie badzie chciák miec abyŝ byl
 Krolem. Kiaŝceciem niebadzieŝ ieŝeli cie Bog zá Cnoty
 twoie tym nieuraczy. Inŝuly Biŝkupiey nieweŝmieŝ / áŝ
 badzieŝ godzien; Bulawy Hetmańŝkiey niebadzae / áŝ
 ná woynie nieraz ŝie zápoeiŝ. ná ŝáden wrzad niepo
 ŝta piŝ áŝ go badzieŝ v Bogá godny. Terminus à quo ad
 quem. Zá trecei dokument / niech wieki / czáŝy / dni /
 momenty beda : idŝie moment po momentie / godzina
 po godzinie / dzieñ po dniu / rok po roku / ŝto potym lat
 minie / przeydzie y tyŝiac y iák woda czáŝy plyna / á
 nieznae : od Národzenia Páñŝkiego ráchujemy wiekow
 ŝeŝnaŝcie / á iuŝ naŝtál ŝiedmnáŝty. nuŝ iák wiele przed
 Národzeniem Páñŝkim minelo ! á ktory Mathematyŝ
 bez erroru zráchuje ! od Adama do Noego ábo do po
 topu licza wiekow ŝeŝnaŝcie / drudzy dwánaŝcie ábo
 wiacey / od Noego do Abraháma malo nie trzy wieki /
 y ták dáley : peregrynatiá po peregrynacyey y wŝámych
 wiekách. Terminus à quo ad quem : ále lubo to ibit, poy
 de ma wŝedy mie yŝee / y iuŝ zrozumiee mogliŝcie z trezech
 tych

547
rych danych Dokumentow : iednak że wiacey o tym
posłuchac niezawadzi. Od Piotra s. wierney Chry-
stusa Pána Owczarni Pasterza y głowy Kościoła Bos-
żego / Successorow ná Stolicie Apostolské iednego po
drugim następujących dwiescie dwadziescia siedm klas
du aż do Pawła trzeciego tym imieniem Papieża. Cle-
mensow czterech / Innocenciuszow osmia / Celestia-
now piacia / Leonow dziesiać / Benediktow iedyna-
ście / Grzegorzow dwanaście / Janow dwadziescia
trzech / y wielu innych: Urbána osmego y dzisia Bzys-
sliwie winnice Boża strzegacego / czynnego Kościoła
wsytkiego Pasterza: iakie ibit czeste y geste. A przed
każdym Papieżem tey Ceremoniy zázywá / gdy obras-
ny nowo Papież po Koronacyey z káplicy Grzegorza
s. w Kościele Watykańskim wychodzi / pachole przed
nim pokleká / zgrzebi smat zápála / y krzyknie te slova
przed nim poklekawszy Pater Sancte, sic transit gloria
mundi: iakie y tu ibit poydzie. Cesarzow wsytkich do
Kárlá piatego od Juliusza pierwszego kládo historie
sto dwadziescia dwuch / z ktorych panował každy ies-
den po drugim następujac. To tylko wspomina sie od
Narodzenia Chrystusa Pána / nuż w wyższym y stars-
szym wieku przed Narodzeniem? á ktory historyk to
opisac moze? tak wielkiena swiecie tym ibit, poydzie;
wsytko ná peregrynacye; co żywo to wpielgrzymstwo;
terminus à quo ad quem; Salem Míasto pierwsze od
Architektury y pierwszego fratricida Caima stánelo ná
ziemi. Nemrotus Caima wnuk wieze Babel ábo

Babiloński chciał pod niebo wyrwieść / aliści P. Bog
 natylich mowe obraca y mutnie ięzyk / wiele Familij tam
 pracowalo / y ztad siedmdziesiat dwa ięzyki powstali /
 a wiezy niedomurowali. Stanelo miasto potym Bas
 bilon / Troia / Theby / Egypt / Alexandria od Wielo
 kiego Alexandra / Constantinopol od Wielkiego Cons
 tantina Cesarza / ktory Trzema Koronami Krolestw
 trzech Sylwestra (ieżeli sie niemylic) wkoronowawszy /
 Kzemu Papiezowi wstapiwszy / wolnościami y dostar
 tkami / epatrzyszy / przeniosł Cesarstwie bertlo swoje / y
 Pánstwo do Bizantium ktore potym od imienia swego
 Constantynopolem zwac kazal. Terminus à quo ad que.
 Tak wshytko na swiecie Spherycznym w kolo idzie
 iz ziemi y na niey zycacych iedna sie widzi Condicya:
 dhis to powstawa / iutro wpada / zielenieie to / potym
 wiednieie / kwitnie oraz y schnie / to sie budwie / drug
 gie sie psuie / rodzi sie yzmiera: peregrynacya! y Mus
 tacya. Niezle axioma otych Philozophow / in Aristotele
 de Generat. Vnius generatio est alterius corruptio, ao
 bo corruptio vnius est generatio alterius. Ja takie ibit
 wyrazić chcac / kazalbym malarzowi Fortune odmalow
 wać na kole krecacym sie w kolo: a taka inscriptie
 dalbym / numquam in loco: tak Fortune y Starozys
 tnosć malowala na kole / ktora coraz z koletem obracaias
 cym sie w kolo / zawse sie obracala sama w kolo z ko
 lem; y co raz byla pod koletem / to potym wyzey a wyzey
 az na kolo: a z kola potym gdy sie nizey zpuszczala / tes
 dy nizey a nizey zpuszczaiac sie / pod koletem toz by
 wala;

549

walá: y tak krecocasis Fortune z napisem numquam in loco za emblema dalbym takiemu ibit poydzie. Piel grzyniom swiatowym / Albo miesiac na niebie obracajacy sie za symbolum dalbym z takowym napisem seper in decursu. Zawse w biegu: bo iako miesiac na niebie zawse w kolo / rzeczy tak na ziemi. kazdy Kiszyc niebieskim Cursorem a czlowiek ziemskim: y iako miesiac niestoi na niebie / tak na ziemi czlowiek ibit poydzie. Miesiac pokaze sie iako mlodzik / w kwadrach potym / na koniec Pelny w pelni swey / y znowu z pelnego Miesiaca / kwadry / mlodzik; nieinaczey czlowiek y rzeczy swiata tego data sie widziec. Obaczyß z kaleki Pana a z Pana Kaleke / z ubogiego bogatego / a z bogatego / ubogiego. Irus fit Cræsus, & Cræsus Irus: z niuka wczonego / z wczonego / niuka gdy sie przeuczy; z cnotliwego nie cnote / a z niecnoty cnotliwego; dobrego ze zlego: tak sie wßyßtko kræci y meci / inaczey co raz miemiac sie metamorphosim czyni. Dzieko to ratu Bozzych / v ktorego iudicia sunt abyssus. Przyznawa to wßechmocnosci Bozey y Poganßki Poeta / gdy mowi / iz tak Bog zludzi iako gracz z pila czyni / podniesiego z blota gdy zachce / y w bloto w biie // wyrzuci go wysoko / y wyniesie / a potym o ziemie vderzy y rozbiie. Ba y w Kosciele toß ibit poydzie widziemy / niosa Rodzice Dziateczki porodzone do Chrztu s. omywa Kaplan chrztu Sakramentem grzech y zinaze pierworodna // y niemo wlatko z syna iz tak rzekæ Diabelßkiego / staie sie Bozym Synem / piße go w Cathalog wybranych // prawá y spraw

spraw Czartowskich wyrzekłby się / prawo na niebo dzies
 dziczne bierze szczęśliwie. *Ioannis 3.* Nisi quis renatus fuerit
 ex aqua, non intrabit in regnum caelorum. Kto się nie
 odrodzi / nie wnidzie do nieba. Bieży Dawid s. do po
 kuty po grzechu. Piotr s. co się przedtym Kordiaczno za
 Páná do miecza porywał / teraz że się zaprzął Páná /
 w łzach pływa. Bieży y Mágdáléna s. do pokuty / y odo
 puśczenie grzechow otrzymawłszy znowu w racia się
 do prerogatyw / wolności / prawá na niebo. Paweł s.
 mówi *2. Corint: 5.* Deus dedit nobis Misteriũ reconciliati
 onis. *Ioannis 20.* Quorum remisistis peccata remittuntur eis:
 Wystawia Chrystus Pan stół / sprawuje bankiet / y
 chleb łamiac podaje Apostołom mowiac / iedźcie to
 jest Ciało moje / ktory pożywać będzie / nieumrze. *Ioannis 6.*
 Ciało moje prawdziwie jest pokarm / a krew moja praw
 dziwie jest napoy / kto pożywa Ciała mego / y piie krew
 moje / wemnie mieszka á ja w nim. iáko szczęśliwi tácy w
 takim swym obrocie y decursie ! iáko się od takiej swia
 tości światobliwemi / kást / dárow pełnemi stala ! y
 iák gruntownie ná droge niebieska posilala. Z kad słus
 źnie nazywaia się á viá viatores. Y sám Zbawiciel náš
 zowie się ; droga : Ego sum veritas & via ; Kto chce do
 nieba / ma mis droga : niezbłądzi ta droga. Wiecey
 dokumentow ieżeli tych mało / znieba dosięgaycie.
 Jakub Patriarchá do Mezopotaniey wodruiac / wesnie
 widział w niebie iáko by okno z ktorego drábina długa aż
 do ziemi była ; á P. Bog ná niebie w oknie drábine trzy
 mał / Anyotowie zasiedni znieba po tej drábinie ná
 ziemi

ziem
 nie
 wo
 By
 fer
 gle
 cis
 dan
 che
 vsi
 pha
 gdz
 sie/
 Wi
 sce
 tek
 ży/y
 zam
 ko y
 ten
 Pán
 ie/
 go
 pier
 zda
 mo
 wid
 by

Ziemię z zstapowali; a drudzy z ziemi po tey że drabinie do nieba wstapowali. A tak alternata peregrynacye odprawowali. Niewspominā tu Duchow zlych peregrynāciy. Był nā wysokim niebie Anjol / ktorego zwāno Lucifer / od swiātkā ktore nosił; alisēi potym z padł nā gtebokie piektā niskosēi / y stāl sio luciper / to iest lucis perditor; y tāk iest / bo swiātkosē od Boga sobie dana utracił / kāski Bożey pozbył skoro tylko wpyche sio podnioft: ponam sedem, & ero similis Altissimo; vsiade nā stolicy / a bude rowny Nāywyższemu; to phantāzyā dyābelstā; niekontentowāl sio mieyscem tym gdziego Bog postānowił / peregrynacy zāchēiātomus sio / zpadł też y zadħærentāmi swemi āż w piektō / ibit. Wiec iezeli to poyde ibit y nā ziemi y nā niebie ma mieysce / toē tedy ma wielkā Energie? a iezeli nā poczōtek kāsania mego wspomniēcie / obaczyēcie iākō Syn Boży / y Duch s. to ibit doprawowāl. Dom / trzeciā czesē kāsania. Pismo s. nā wielu mieyscāch mianuie Dom iākō y Historye swieckie: Rzeczpospolita Weneckā ma ten zwyczay; z poyśrzodka siebie iednego obrawšy zā Pānā sobie? oddawšymu regiment / y poddāństwo swoje / poprzyssiagšy posłuszeństwo y wiāre / niepierwey go do pālācow bogatych Kiszecyich zaprowadzā / niepierwey bankietuie / āż wprzod nāwiedzi dom / dom zdawnā sobie zāpisāny / owo zgoła bez okolicznosēi mowiac / āż grob nāwiedzi / ktory iest domem iākō Dawid s. *Psalmo 48. nāzywā. sepulchra domus eorum. Gros by ich domami; zpompa tedy wielkā / y spiewaniem*

C

w przod

w przod do grobu gózie ma leżeć zaprowadziwszy / toż
 potym ná páłac Xiążecy prowadza / acclamácie czynia /
 páństwa nowego winhuis. Wiećie sekret czemu to? poz
 wiem; dla tego / áby sis niewynosil wpyche z szczęścia
 nowego / y z zwierzchności swey / ktora go podkálá: bo
 popolicie bywá to / co mowicie / honores mutant mo-
 res, & raro in meliores. Jesze y dla tego tey Ceremo-
 nicy zażywáia / áby przypomnieli novo obránemu Xiá-
 żeciu / iż jest smiertelnym iáko czkowiek / iż kieoyß tedyß
 vmrzeć ma. Mądry Salomon *Sapientia* 7. mowi Sū qui-
 dem & ego mortalis homo similis omnibus. Tegoż zwy-
 czáiu chwalebneho snáć Wenetowie zásiagli z ksiąg
 pierwszych Krolewskich Starego Testamentu / kiedy
 czytamy / iż Prorok Páński z rozkázania Bożego przy-
 witawßy Sálá za Krolá / zarazgo postal do grobu
 Rachel mowiac te do niego stowá: hoc tibi signum;
 quia vnxitte Deus in Principē, cum abiueris à me, inue-
 nies duos viros iuxta sepulchrum Rachel. Potym znác
 badzie / że cie inż Bog pomazál / y podál ludowi swe-
 mu za Krolá / gdy zaraz nieodwłocznie náwiedziß grob
 Rachel. dajac iáko by znác / że Krolewski thron á grob
 nieroznieia sis. Stadze Mákymilian Césarz z fámiliy
 Austriackiey miál ten zwyczaj / iż trunoz debowego
 drzewa wrobiona wstárbnym wożie za soba zawße ká-
 zál wożić / á potym ná každá noc do pokoju swego z ká-
 dól; co widzac pácholetá rozumieli / iż tá byl starb iákiß
 bogáty / drudzy mniemali / że byli tá Xięgi / ábo cos wielce
 potrzebnego Césarzowi: lecz on vsmiechajac sis mas
 wial!

553
wiadł/ iż woże z soba dom / wktorym aż do dnia sednes
go mam leżeć y odpoczywać. Salatynus Waleczny
Cesarz gdy umrzeć miał / grob sobie kazawşy nagotowa
wać nagrobek taki dał; hoc mihi solūm superest sepul
chrum. Cyrus Krol wielki / niewiecey ná trzy tołćie zies
mie gdzie sie zgrobē położył zaist. Alexandrowi Mace
dońskiemu za żywota swiata całego malo bylo / po
smierci trzemá tołći teyże ziemi był kontent. Persos
wie obierając Krole / miedzy trupy y groby ie wpro
wadziwşy / nád nimiż wołali; Disce hic regnare, vt pos
sis alibi regnare. Poznáy Krolu grob dom swoy. Adrys
anus Cesarz wważając życia swego krotkość / nagrobek
sobie dał taki nagotować. Adrianus sextus hic situs est.
Sewerus Cesarz trune sobie dawşy zrobić / rakoma
sie iey co dzień dotykał y całował / mowiac tu virū capi
es, quem totus mundus capere non potest. Zgrobow
z Cmyntarzow poznawamy / że iestesmi glina. Ceme
terij lectio, est mundi despectio, vbi sicut in domo figu
li, discimus nos lutum esse. Pięta o iednym historyko
wie / ktory przez Cmentarz idac / obaczył grob Kres
wnego swego / y stanowşy nád nim rzecze / Frater quid
modo agis! ozwie sie umarły zgrobu y odpowie / re
quiesco. O s. Sygysfridzie czytamy / temu gdy wiego
niebytności / trzech iego Krewnych zábito / y ciała
zábitych w iedna skrzynie włożywşy / wiezioro wzrus
cono. Biskup s. o tym dowiedziawşy sie / žáłościá zdia
ty / siedł nád ono iezioro / y modlitwy pocznie odprás
wować; alisci nád ono skrzynia trzy lampy obaczy /

334 Ktore iak gwiazdy nad skrzynia świeciły / a skrzynia do
brzegu przyplynawşy otworzyła się / y krwie zplywac
poczelá. Obaczmyşy dziwowisko takie Biskup s. zalaś
wşy się łzami rzecze. Vindicet Deus: Sam Bog krwie
waşey niech się mści y zemści: Alie iedná głowa /
podmożşy się rzecze vindicabit. potym drugá rzecze do
niej / quando? odpowie trzeciá; in Filijs filiorum. *Genes: 23.*
Abraham Patryarchá dla pogrzebu żony swey Sary
kupiwşy pole iedno za talentow 20. zaplácił: w ktorym
polu była dwoiaká iaskinia / ábo dwa groby: ieden
wyżşy á drugi niżşy; ieden dla płci meşkiey / á drugi
dla płci białogłowskiey / w ktorym y sám po śmierci
polożyć się kázal. Toż czytamy *Genes: 24.* że Jakub Patrya
archá leżac nápościeli smiertelney / poprzysiagl swego
Syná Jozephá Si inueni gratiam in conspectu tuo, aufe-
ras me de terrá hac, condasq; in sepulchro maiorum me-
orum. Synu moy / maşli odrobinka miłości ku mnie /
pokaz mi łáskete / tu w Egypcie po śmierci moiey nie-
choway mie. Nawet y sám że Jozeph Patryarchá z cho-
dzac z tego świata / prosil swoiey braci / áby wycho-
dzac z Egiptu / niegdzie indziej iego kości pochowali /
ale w tymże grobie Przodka swego / w tymże polu:
Asportate ossa mea vobiscum de loco isto. Doktorowie
ss. wiele daig przyczyn / czemu ci Patryarchowie ná tey
ziemi grzesć się nie kázali / ktora za żywota deptali? ia-
żadney niewspominá / domyslawáycie się: o ty dişkuruy-
cie. Nie tylko s. Pismo nazywá groby domé ale y mies-
ztánia náşe / Dwory / kamienice / zamki / Paláce y budy-
ki inşe

333
fi inſe/ co poſpolita y vnas ſámých. Regū lib. 4. Paral: lib. 2.
Przyſzedł Iſaiáš Proroek do Kzechiaſá Krola/ opowie
mu ſmierć: hæc dixit Dominus, diſpone domui tuæ; quia
mories. **T**oć roſkázal Pan opowiedzieć/ rozrzadź dom
ſwoy/ bo vmrzeſz. **M**oże ſie tu rozumieć nieźle ſumnie
nie/ ſerce człowieká/ iáko tego domku ſwego każdy pil
nuie / iáka ſtraż ma? czynie wkrádá ſie wten domek
czárt przetlety? **M**oże ſie rozumieć/ y Ciáto domc̄/ ſmat
tey gliny/ y ſkorupa wktorey Duſá do czáſu pewnego
mieſka. **P**olitycy iednak przez dom mianuia Potolenie/
ſámilita/ **K**rewnoſć/ y linia iedney Proſápiey; zład
poſpolicie kiedy ſa iedney ſámiliej / nazywais tákich że
iednego ſa domu;á kiedy nieiedney krowie/ liniej/ po
tolenia / niezowis tákich iednego domu ále inſzego do
moſtwá y inſzey ſámiliej y Potolenia. **C**o y Piſmo
Boże czyni. In exitu Iſrael de Ægypto: domus Ia
cob, de Populo barbaro: ná wyſciu Iſraélá z Ægy
ptu / **D**omu Jakoba od ludu grubego. w Koronie
Polſkiey y w Wielkim X. Lith: ná znák domu iednego /
krowie nierozerwaney / maia **O**bywátele iednoſć **H**er
bowego kleynotu // zład niſt cudzym ſie herbem niepis
czetnie / y lubo zádawnoſcia czáſow / ziatiekolwiek
miary / okolicznoſci // ábo podobieńſtwa / iáko to bywa
niemál wewſyſtkich ſámiliách / ba niewiem czy ieſt kro
ra ſámilia coby wnioczy odmiany niemiáta zá ſtarozys
tnoſcia w przezwiſkach nábarziej. bo od mieyſca porzus
ćiwſy przezwiſká ſtáre / biora nowe ſobie poſpolicie:
czego wiele barzo; tedy iednego herbu / nieſa inſzey linij

Trwie/ Sámiliy; áczkolwieł z inšyeh przyczyn/ tytułá
 mi poroznieia ſie / y po náſtemu rzekſy iáko by zinſeia:
 y lubo ieden dom / zdá ſie że nieden / że inſy: á dla
 inſe° tylko przezwifká lubo ten że ſám práwdziwie ieden
 dom będzie / y nic nieodmienny. Jż tylko przezwifká oda
 miána náſtanie oſtawiwſy domu ſwego herb w nieoda
 miemoſci wieczey zda ſie inſy? áczkolwieł tegoż iednea
 go domu iáť nić klebká herbowy kleynot in ſignum & in
 veſtigium nierozerwáne trwa / y czáſy wiecznemi przy
 domoſtwie álbo raczey potóſtwie zoſtáie. Co y w teſtá
 menćie ſtarym mamy: P. Bog Jakuba Patryarche do
 Páleſtinu idacego po biedzeniu ſie w zápaſy z Anyotem
 názwáł Izraelem / ktorego pokolenie zwáło ſie Izrae
 litami. Mámy w Rzymſkich dzieiách o Scipionách ro
 dzonych bráćciách / ktorych ieden od Kartáginy Carthagi
 nenſem, drugi od Afryki Afrykánem zwáł ſie / Krew
 iedná á roźnoſć przezwifká. Czego y tych czáſow wiele /
 ábo Dworzáninem niepiſe ſie ten / ktory v Dworze ieſt
 ábo nietytułue ſie Akademiem / ktory w Akademii wa
 czy ſie? czyli nienázywa ſie od Aſtrotologiey Aſtrotolog?
 od Theologiey Theolog? y w inſyeh rzeczách. S okázyey
 Domu / mam tu plac do mówienia o Domie w Koron
 nie Polſkiey rodowitym Ich Moſćciow pp. z izdebel
 Izdebſkich / z ktorego Domu od Jego Moſćci Páná
 Jakubá Izdebſkiego / Jey Moſćci Paniey Anny Wi
 ſieñſkiej / Rodzicow miłych ſwych / Jego Moſć Pán
 Sta niſtáw Jan Izdebſki roku 1610. wrodziwſy ſie / do
 Roku 1643. dnia Przemienienia Pánſkiego żył. lecz iż
 pozofia.

517
pozostali Jch Mość Panowie Izdebsey przy żalobie
swey z pogrzebu brata swego ciężko iak Sinogárdice pra-
wie wzdychając y gorzko bolejąc / y by to można / os-
bierając sobie raczej śmierć / y wolejąc / aby swemi
ciałami / soba samemi oparkánili y zastawili ten Ká-
thásak lubo ná oko wesoly y pozorny / bo świetny y do-
stárni; ále według serca smutny y żalobny / bo płacze
liwy y trupaśty; niż ná śmierć brata swego w mło-
dzieńskim wieku umártego / y iak buyno kwitnacy tyłko
kłos / pratkiey śmierci sierzpem w sierzpiu podżetego
ábo raczej podciatego widzieć / glucho mowie mieć
chćieli; ia też w tym wiekze go nie dodacie żálu. Spreta
iedná żalostí tak waszá gloria, ná swiat redit cumulat-
or, á iako zá słońcem cien; ona tak zá wami y Domem
waszym idzie. Niemilczy ábowiem Długóz / Paprocki
Kadłubek / y drudzy Historykowie Starzy O wysokości
y Stárożytności Domu waszego. Jeźcze Koroná Polo-
ská Monarchia była; á Dom wasz iak drzewo buyne
w Monarchii Polskiej by w sadzie ábo ogrodzie iakim
wesolo kwitnal / y owoce á frukty Kościotowi Bożemu /
Dyczyźnie / broniac iey przy Monarchach od nieprzyias-
ciot / wydawał. Domu waszego Przodek zá Miestka od-
chrzstu potym nazwanego Miestaw Monarchy Polo-
skiego Książcia Krakowskiego / v Krolewny Czeskiej
Dabrowki / pierwszey Chrześciance Monarchyni Polo-
skiej byl Ochmistrz; ten z Czeskiego Krolestwa miedzy
przedniemi badac / z soba Kleynot Domu swego Herb
Wieniawe / Przodkowi swemu zá odważne in Saggo &

Togá spráwy zdáwnych wiekow nádany / przywiozł.
 Tak starożytny Kleynot roku 1243. Bolestaw Pudi-
 cus Wstydlivy Panuisc ná Monárchiy Krakowa
 skiey y Kiekwie / Wieniáwe Pomianem od pomiány
 ná zwál y utytulował; bo ná helmie co był lew z mieczem
 ábo z wítká: to rúke zbroyna z mieczem dobytym dal / á
 w polu gdzie wítká w nosdrzách žubrzych bylá / miecz
 goły náznaczył; y tak Dom waš Kycerze y Potom-
 stwo orážem Kycerskim ná wieki potomne wczesto-
 wał y przyozdobil. Co rozumiecie / iak wiele Insul
 Arcybiskupich / Biskupich; Krzesel Senátorstkich / Prze-
 minetij inszych / Urzędow / Godności w tym domie
 wták dlugim wiekow trákcie minelo y bylo? y tych dni
 Herbu tego kleynotu wiecznego / nieieden w Koronie
 Polskiey iest Senátor / lubo drudzy Wieniawa piaczetus
 ia sie / drudzy Pomianem podlug woli swey; ále iedney
 krowie / y liniey Domu iednego aczkolwiek nieprzyiednym
 przezwisku ále przy roznyim. Oczym chcecieli czytacie
 Kroyniki sobie. Ciebie ia drugi Jázonie cny Jakubie z
 izdebek Izdebcki / Rodzicu umárlego dzisieyszego w
 mártly sam okolo lat dwudziestu / w Kościele Matki
 Božey w Korwie odpoczywáiacy niemoga nie wspom-
 nieć. Wziawšy ducha Kawalerstkiego y Krew Kyo-
 cerstka od Maciejow / Mathyášow / Leonardow / Fel-
 liciánow / Mikolaiow / Pawłow / Lastkow z Grábiá
 Chebda aliás Pomianow / Oycow / Dziádow y Nas-
 iorow: swych z Sebástianami / Stánistawami / Janás-
 mi / Adamámi / Chrystophorami / Woyciechámi y in-
 nemi

359

nemi stryiami/ y Bracia swa stryieczna; a widzac na
Polste/ Oyczyne/ y Kosciot / nastepuiacego Turczy
na; widzac y Karola Chodkiewicza Hertulesa drugies
go z bulawa koronna y Litewsku na nieprzyziaciela z
pospolicym ruszeniem idacego; niemogles w rodzone
go sobie Marsa zahamowac; odwodzilacie Matka
zonka abys z domu nieiachal / dziatki mlode iako lato
roski kwitnace / potega nieprzyziaciela / y niebezpiezen
stwa: przecies ty iak z mlodu na Woynach zwykl / y w ten
czas do Wolostkiew Expedicyey stawiles sie: tam przy
Chodkiewiczowskim dobyty miecz maiaacy Gryfie / Zua
bra swego zgolymieczem na bitwe postawil: raka zbroyna
z dobytym wespot mieczem pokazales / co twoi Przoda
kowie ona meznie nieprzyziaciolom y ty sam rozdawal.
Z kad sluznie takie Domy oroze Rycerskie / ze rodza
Rycerzow / za Herb maia; a ze sa silni / mezni / niez
ustraszeni / Gryfami / Lwami / Zubrami / insi infemi
Herbami ieroglifikuis sie. Ale temu dawoby pokoy do
Pisma Bozego iako w domie Bozym wracam sie. ss.
Doktorowie przez Dom rozumieia Kosciot. Quid est
Domus Dei. nisi Ecclesia? Dom Bozy iest Kosciot. A
P. IEZVS Domem y Herotie niebo przez Lwanies
liste nazywa. in Domo Patris mei, sunt multe mansiones;
w Demu Oycy mego / iest wiele mieszkania; przez dom
niebo iakom powiedzial rozumieiac / w ktorym Bog
Ociec mieszka. Te trzy czesci Kazania / kosuiac do
Ciebie Mlosciwy P. Izdebski / ktorys Ciatem przed
manni w tym Kosciele s. Duchy zostal / przed Bogiem
D Twora

Tworca swoim Dusza w niebie / czylić nie służy? by
 les człowiekiem / bos się wrodził iako drudzy de Mulie-
 re *Iob 14.* Itinerars ná tym świecie okolo trzydziestu lat ży-
 iac odpráwites / w ziotes od milych swych Rodzicom
 wdziecinym wieku y leciech według Kondyciey y Sla-
 checkiego vrodzenia swego-hoyne opatrzenie / pilne w
 školách / w náukách / w obyczáich éwiezenie / w cnotach
 iako z Kátholikow Kátholik postepék / y przyktád; z ktád
 Bogu mily / Rodzicom luby / postronnym zgodny / po-
 trzebny wšytkim / rostes w lata / y iako kwiat kwitnales /
 dobrey stáwy wonnosć z siebie wydaiac. Zaczym do
 Dworow swoich ná vstugi swe / y Woiewodowie y sámi
 Kiazetá záciiagalicie; Starostwa swe w dozor twoy
 polecáiac / y Rewizorem cie máietnosći swych dożywo-
 tnym czyniac / czegos sie ty z modestiy swey y potory brác
 wzbraniát: smierec expektatywy dalše y vrzedy wyżše
 wydárliac / baczacie byc vrodzonego ná wielkie rzeczy.
 Emitá twoia zlo sliva zazdrošć stáwe / Ktora iak stón-
 ce po burzy iasnieyša pokazowála sie / y ktora w Imieniu
 Stánistáwa stác sie náuczyla / nigdy nieupadla / ale y po
 smierci niesmiertelnie żyie y stoi. In memoria eterná erit
 iustus, ab auditione malá nō timebit *Psalm 111.* Pawlá s.
 iaszurka zębami wielu zá rós; ktora z strzesiona z
 veki / w ogień padla ná požár; tego sie Každéy iasza
 zurca bac trzeba / aby niebyla z trzesiona do piekla ná
 požár wieczny. Pamietá Kosciot Boży / w ktorym
 iak ná niebie gwiazdá świecites *Moscimy P.* Izdebski
 cnot wšelkich promienami / náboženstwem // Jálmua
 zna /

601
żna / pokora / cierpliwością / sromieźliwością / w strze-
mieźliwością; spowiedziami / Komunitami w świętą
Bogarodzice osobliwie / y na te drogi iako Viator nie
opuszczając do zbawienia drogi opatrzył się Sakramen-
tem s. aby niepozbył prawa / Ktorego przy chrzście na
niebą otrzymanie nabył. Dlaczego też Panna Marya
w Kozaniec go wpisała / y imie tego między imioną slug
y Dworzán swoich w Cathalog napisała; ktore imie
z ciałem tu vnas w Wilnie w Kościele na wieki zostaje.
Dniał sobie vrodziwy ten Młodzian z Tworca swym /
Potrewnemi / bogatemi / Pány / y vbogiem / sasiady
postepować. Dniał od Boga sobie danemi talentami
na chwale Bożo dobrze saszować / wiare Bogu / y Pa-
nom oddawac / posluszeństwo Rodzicó / wbytkim vcz-
ciwość / poszanowanie każdemu y należąca Reuerentie.
Tak dusze był z Bogiem złączyl / że zawsze vmrzeć dla
Boga był gotow. Na tym świecie żył nieiako gospodarz
ale iako pielgrzym y gość / wiedzac że z światá tego
trzebá iako z iakiego gościnnego domu wynisć: smierć /
sad Boży / niebo / zawsze na myśli miał. Skady vmiera-
iac nieprzepomniał słow Chrystusa Pána na Krzyżu
wisacego. In manus tuas Domine, cōmendo spiritum
meum. Psalms 30. wrece twoie Pánie / polecem Dusze mo-
je. Niewatpie tedy namilsi sluchacze / iż slachetnie
vrodziny Jego Mósć P. Izdebski przy tak pobożnych
Catholicich cnotách swych y sprawách / maiac przy so-
bie Bogarodzice Patronke swoia / y s. Stánistawa
Biskupa / Pátroná Korony Polsticy y swego / zosta-
wivszy

002
wiofzy w tym Duchu s. domie w Kościele Bozym do-
mek swoy grob / ábo ráczey w grobie Ciáto / w którym
iáko w domeczku duřá poboźná do momentu náznáczo-
nego mieřkála; dźiřá iuź trápá do nieba do domu
wiecznořci swoiey. ibit homo in domum aeternitatis suae.
Przydźie człowiek do domu wiecznořci swoiey / mowi
Ecclesiastes: á ta powtarzám za lářka Ducha s. iuź przy-
bedł człowiek do domu wiecznořci swey / y mowie z
Lukařem s. *Luce. I.* & regnabit in domo Iacob in aeternum,
& regni eius non erit finis. Y Krolować bedźie w domie
Jakoba ná wieki / á Kroleřwa iego niebedźie końcá / y
widźi faciem Dei Iacob á iáko s. Paweł *1. Corinth. 13.* Facie
ad Faciem, widźi twarzã w twarz Bogá. Nácoź tedy
Ecclesiastes przydaie / & circumibunt plangentes, y poy-
da placzacy? Ta czwártá czesć iest Kázania; ále mie-
czas zbiegł dla tego opuřczam. Ná Konklusyi tedy Káz-
ánia mego / do ciebie lubo niedoprzytomney tu powra-
cá słowá moie Mátko: vmártego syná nieplacz; bo syn
vmarłszy ná ziemi / w niebie żyć zaczął; z Ziemi wziął
ciáto / ziemi ie ostawił / Dufemiął od Bogá / Bogu ia-
oddał; nieplacz Mátko smetna; czásći poprzesťc w stá-
rořci placz; niedawno náplákałas sie smierci zest-
syná swego / Młodźiána pod trzydźiesci lat máiace^o Jea-
go Młosci P. Pawła Izdeb skiego / który latá swe z po-
chwala Panow swych Senátorow y Prymasow W. K.
Lith. pedził; nie dawno odpráwiłas pogrzeb corki swey
starřey Jey Młosci P. Katharzyny Milánowřkiej
Woytowey Filipowřkiej; teraz ieřce na trzecim pogrze-
bie tzy

609
bie tzy nie hámnieß : przestań pláć. mówi Bog w Obiáwieniu v Janá s. Ja ktorých milnia / tych karzo / y nie folguisim. Przestań y ty pláć iedyna pozostála v mártlego Siostró Mościwa P. Sophia Izdebska Obiea cánowska; rozweselay smetna Rodzicielka: aby Bog byl miłościw krwie twey v mártley / rece swoje y prosby do niebá podeymny y przesyłay. Ty zaś Mościwy Kieże Woycieße Izdebski / Philozophiey Magistrze; Pisnik s. Licencyacie / z Brátem Rodzonym Jego Mościa P. Mikoláiem Kázimierzem Izdebskim / tzy ná twarz smótna swois wylane / zetrzycie; wiedzac to / iż káždemu trzeba z swiátem sia kwiłowác / skoro iák Dawid Goliátá / smierć człowieká vgodzi. Nie excypował Bog Ociec y Syná swego od smierci; vnrzec ábowiem Chrystus Pan ná Krzyżu iáko człowiek musiat. Miał wáß Brát żyiac osobliwie zá Patroná S. Janá: tego Imie przy bierzimowaniu przyiat s. bie / po smierci teraz nie trzeba watpic / że Kliensá swego Jan s. záprowadził do onego Miásta s. o ktorý w Obiáwieniu w Rozdziale 21. wspomina: Bram to Miásto ma dwánasćie / á káżdá bramá z iedney perly; á ná káždéy bramie Anyol. Sámo Miásto kwádratne / Mur y fundamentá z kásmieni drogich / Jáspisow / Jácynthow / Szaphirow / Szmarágdny y innych; vlice zlotá czystego iák křtá ábo kryštalu przezroczytého / á swieci mu iásność Boża / nie mesiac ani stonice / y Kosciotem tám iest sam Pan Bog w szechmogacy / y Baránek: iáko ferzey w Rozdziale tymze iest. Do tego Miásta / mnie y was po smierci Boże záprowadź / mówcie zamna wßyscy / Amen.

EPI T A P H I V M

Magnificus Dñs STANISLAVS IOANNES
 IZDEBSKI, Capitaneatus Wisztinensis, Mat'ae
 Vzb: cæterorūq; Bonorū perpetuus Inspector & Curator;
 Ab Illustrissimo Dño IOANNE VLADISLAO
 RADZIWIL, S. R. I. Principe, Wiszt: &c. Capit:
 Domino suo, à Vexilifero Samogitiæ, præpositus ac de-
 putatus.

Huñc optimè natum, benè educatum atq; literatum;
 mors iuuenit meliorem.

Cùm

Genere nobilem, Indole ingenuum, moribus cultum,
 doctrinâ politum, humanitate comem, obsequio prom-
 ptum, studio officiosum, iudicio maturum, ætatè iu-
 uenem, iure peritum, facundiâ disertum; vitâ honestum
 corpore speciosum, animo generosum, dexteritate sin-
 gularem, famâ senem, spectabilem pietate, sublimem
 virtute; honore & longiore vitâ dignissimum, mox sibi
 adsciuerit.

Vt cuius virtuti impar terra fuit. cælum sufficeret.

Dicito Lector.

REQUIEM ÆTERNAM DONA EI DOMINE
 ET LVX PERPETVA LVCEAT EI.

